

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Octobrie-December al anului 1887, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumeratiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșese cu ultima Septembrie 1887, să-și înnoiască abonamentul, pentru că altfel espeditura va fi silită a sista espedirea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

* O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fișii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, în 2 Octobrie.

Legea naționalităților din Ungaria votată la anul Domnului 1868, dela care românii și alte naționalități așteptau mult, foarte mult, în timpii din urmă de atâtea-ori a fost nerespectată și călcată în picioare de către cei chemați a o observa și executa, încât ni se părea de multe-ori, că ar fi mai bine să se abroage, decât să se provoace oamenii la ea, fără de a obține rezultate practice.

Cetitorii nostri și vor aduce aminte, că încă în anul trecut reprezentanța bisericii de confesiunea evangelico-luterană din Ungaria a decis cu o majoritate covârșitoare de voturi, ca matriculele să se poarte în limba statului, deși slovacii aparținători acelei biserici au protestat contra aceluia concludus adus, ca în contra unui pericol, ce amenința limba lor în biserică, și drept scut l'au aflat în legea naționalităților § 14.

Concludus adus de conventul general dimpreună cu protestul, s'a subșternut ministrului de interne, care pe atunci era dl Tisza. Atât slovacii cât și șovinistii maghiari așteptau cu mare încordare rezultatul decisiunii ministeriale, și doar atât unii, cât și alții se vor fi interesat de cauză și vor fi cautat, ca se obțină rezultat favorabil.

Emisul ministerial s'a făcut cunoscut conventului ținut zilele trecute, și spre marea măhnire a ma-

ghiarilor — dl Tisza a respectat § 14 al legii naționalităților declarând, că deși ar fi îmbucurător, ca matriculele să se poarte în limba statului, totuși concludusul, ca unul ce contra dice spiritului și literei legii nu se poate aproba, fără de a vătămă pe slovaci, cari sunt și formează un număr considerabil de credincioși în sinul bisericii evangelico-luterane din Ungaria, și cari acum nu sunt aplicați a să învoii, ca matriculele să se poarte în limba statului pe care ei și preoții lor nu o pricep, și chiar de o ar pricepe nu urmează, ca să se lase bucurosi de limba lor.

Va se dăca a trebuit să se dea o lovitură de moarte, celor ce caută conflictul pe toate terenurile, a trebuit, ca însuși ministrul să vină și să le spună șovinistilor maghiari din Ungaria, că ei să-și poarte matriculele lor dacă le place unguresce, ear pe slovaci să nu-i mai aștepte, să le dea pace, ca să poată trăi în linisce și în frățietate, fiind ei fiii unei și ai acelei biserici. Unitatea limbei deci și unitatea credinței vedem, că nu mai e una. Până acum credința lega sute și mii de credincioși, — ați limba și principiul limbei a întrecut pe cel al credinței, și în biserică luterană nu e fără păreche casul din Ungaria.

Ciângăii luterani dela Brașov și Săcele tot din pricina limbei s'au desmembrat de sub inspectiunea superintendentului din Sibiu și s'au afiliat la cei de dincoace de Tisza, — nu că doar ar fi administrați mai bine de acolo, nu că doar le va merge mai bine și vor căpăta preoți mai harnici și mai luminați, ca și cum bunăoară primiau de sub inspectiunea consistoriului din Sibiu, ci pentru că unitatea limbei i-a atras spre Ungaria, ca să părăsească pe cei din Sibiu, deși erau mai aproape de ei.

Temerea aceasta o va fi avut și dl ministru de interne când nu a aprobat concludusul conventului. I s'o fi părut, că mai consult ar fi de a nu provoca o sguđuire în sinul credincioșilor luterani, cari ar fi putut să treacă la vr'o altă confesiune, unde li s'ar fi respectat limba lor, și aceasta temere și-a aflat apoi espreșiunea în neaprobarea concludusului adus, fără voia slovacilor — rezervând se înțelege decidera finală, pentru timpuri mai bune.

Semnele vorbesc eclatant pentru aceasta, și nu avem decât se urmărim mai deaproape cursul debaterilor din ședințele conventului din est an. Un învățatoriu, Salva Károly, de origine slovac, a edat un călindar în limba slovacă. Ca în toate călindarele și în acela s'a fi aflând doar și nisce poesii — așa după cum fantasia poezilor le poate da nascere și ar fi trist, ca nici poezii să nu se mai poată însufleți pentru limba mamei lor. Superintendentul bi-

sericei luterane din Ungaria a suspendat pe învățatoriu dela postul seu, sub cuvânt, că călindariul edat de el, este un călindariu, care conține multe lucruri bune și folositoare pentru slovaci, dar tocmai că acele sunt bune, nu sunt și nu se pot aduce în acord cu ideea statului unguresc.

Comuna bisericască, curatorii, preotul și tot poporul a fost pe partea învățatoriuului, ca pe o parte unde era dreptatea — și în fine dacă călindariul conține lucruri oprite, aci e legea de presă și tribunalul, ele se pedepsească pe învățatoriu, ear nu episcopul. Lucrul însă nu s'au putut lămuri, și fie-care parte a rămas pe lângă păreri sale, până în ședințele din urmă a le conventului. Aci era să se aleagă untul din zăr, aci era să se vadă de a trecut superintendentul peste cercul seu de activitate ori nu.

Maioritatea conventului o formează maghiarii și aci. Actul de suspindere a fost predat unei comisii, care a propus să se aproabe pașii superintendentului, deoarece învățatoriu Salva este un rusofil, gravitează în afară spre Moskva, stă în legături cu cei ce împart ruble muscălesci, și e pericol pentru țeara ungurescă dacă s'ar susține un om, în post de învățatoriu și încă un om, care cutează a scrie călindare slovăcesci. Ridicatuș'au vocea lor reprezentanții slovaci, cetitus'au reprezentațiunea comunei bisericăscii, din care s'a constatat, că Salva este cel mai zelos învățatoriu, om muncitor și de omenie — toate în zadar, — și dispozițiunea superintendentului a fost aprobată și omul a rămas pe strade, fără pâne, fără adăpost în timp de eamnă, căci așa cer interesele statului unguresc, ca oamenii să renunțe dela ce au mai drag și mai scump, dela limba lor și dela aceia de a o cultiva și lucra în ea. Cumcă lumea din afară va judeca altmintea nu ne îndoim, dar este trist, că la noi așa se urmează nu numai cu slovacii, ci cu toți ce nu au putut avea fericirea de a suge lapte din țite maghiare. De e bine și consult, că așa să urmează, guvernantiții nostri și organele lor de sus până jos, vor să o scie mai bine, dar că nemulțămirea nu va produce fructe dulci pentru Ungaria este și rămâne evident.

Oare va aproba ministrul și suspendarea învățatoriuului Salva — aceasta e, ce vom să o scim noi și vom urmări aceasta ca să fim orientați, de să mai pot scrie călindare romănesci, sârbesci, slovăcesci, nemțesci, rutene etc. ori să ne luăm diua bună și dela aceste produse literare, ca să putem preamări sistemul de ați, inaugurat sub presiunea unui șovinism, care va trebui să-și dea odată cu capul de grindă.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoria.

(Urmare din Nr. 75.)

Protopopiatul Bělgradului.

S'au luat înainte lucrarea visitației canonicăscii în 7 Iuliu 26 Iunie 1787 în M.-Igen.

258. ... sunt și **Benedic.** Popa Ioan Cașu, are singelie.

Protocolul circularilor n'are, și al bisericii are. Așa arată, cumcă mai multă hârtie n'au aflat, ca să facă și protocolul circularilor.

259. **Pojana și Găureni.** Popa Samuel Popovici ne arată nici singelia, nici dalterie; pentru aceea se oprește de patrafir și aceasta s'au poruncit și protopopului, ca să privegheze și să poarte grije popa din Meties la parochia aceasta.

Protocolul circularilor n'are pentru neajungerea hârtiilor, dară al bisericii are.

260. **Metias.** Popa Simion Bucur are singelie.

Protocolul circularilor n'are, pentru pricina arătată mai sus și a bisericii are.

261. **Totfălău.** P. Ioan Popovici s'au Țibanu are singelie.

Protocolul circularilor n'are din pricinele numite și a bisericii are.

262. **Ampoita s'au Ampoi.** Popa Zaharie German are întărire.

Protocolul circularilor n'are din pricina numită și a bisericii are.

263. **Sard.** Popa Petru Pecurariu are singelie, popa Petru Popovici supernumerariu are singelie.

Protocolul circularilor n'are din pricina numită și a bisericii are.

264. **M.-Igen.** Popa Ioan Dobou are singelie.

Protocolul circularilor n'are, pentru numita pricină și a bisericii are.

265. **Igen-Patak.** Popa Avram Toma.

266. **Czelna.** Popa Grigorie Popovici are singelie.

Protocolul circularilor n'are precum și alți, ear al bisericii are.

267. **M.-Boros-Boesárt și Oláh Boros-Boesárt.** Popa Isidor Popovici are singelie, popa Ioan Popovici ajutoriu părintelui seu.

Protocolul circularilor n'are precum și alți, dar al bisericii are.

268. **Királyi-Pataka și Tibru.** Popa Simion Popovici are întărire.

Protocolul circularilor n'are din acea pricină, dar al bisericii este.

269. **Cricău.** Popa Ciril Popovici are singelie.

Protocolul circularilor n'are, din arătată pricină și a bisericii are.

Având numiții preoți protocelele bisericilor; circularilor earăși pentru aceea ne-având pentru că hârtie n'au putut căpăta să cumpere, așa dară înaintea protopopului Mihail Devai s'au poruncit tuturor preoților, ca și protocolul circularilor să-și facă cât de curând. Lângă care și învățatură numiții preoți primind archipăstorească, ca să-și poarte toți vieața a sa cu cinste și pe creștini sei se-i învețe întru

Afacerea scoalei civile de fete din Sibiu.

Pentru comprobarea celor scrise în aceasta afacere în Nr. 98 al ziarului nostru, publicăm — în lipsa de alt izvor după „Tribuna” — hârtiile de demisionare ale fostului director dl Dr. D. P. Barcian și foastei directoare domnișoara baronesa Elena Pop precum urmează:

I. Demisionarea dlui Dr. D. P. Barcian.

Onoratalui comitet al Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

Cu provocare la hârtiile Onor. comit. de dto 16 Septembrie a. c. Nr. 412, prin care se notifică numirea unui nou delegat al comitetului în afaceri școlare și se comunică cu provocare la adresa direcțiunii de dto 11 Aprilie Nr. 98-1887, regulamentul intern pentru scoala civilă de fete cu internat a asociațiunii transilvane:

1. Având în vedere că, Onoratul comitet n'a aflat de cuvânt a satisface cererei repetite a subsemnatului de al dispensa dela afacerile de delegat și director al scoalei civile cu care îl încredințase prin concludul de dto 12 Aug. 1886 Nr. 303;

2. având în vedere, că onoratul comitet acum, ocașionaliter, după ce în anul trecut și prim al funcționării scoalei cu internat, când înțețitoare era necesitatea de a se deschide odată scoala și internatul, fără ai da vre-o înviațiune specială și precisată în ce privește conducerea și prevederea scoalei și internatului, numise pe subsemnatul delegat al comitetului și director onorar al scoalei, lăsând la buna lui chipzueală cum va începe și cum va conduce afacerile școlare și ale internatului, și cum o va scoate la cale cu toate greutățile și cu toate inconveniențele, ce le oferi o afacere atât de momentuoasă, dar' însă nu pe deplin pregătită de onoratul comitet, lăsând mai departe tot în sarcina lui singur să-și împartă cum va săi atențiunea și activitatea pentru prevederea nu numai a afacerilor de investiții, de procurări, de administrație de bani, ci și a afacerilor de organizare de învățământ, de disciplină, fără ca onoratul comitet să fie simțit atunci trebuința de ai veni subsemnatului, prin vre-o dispozițiune analogă celor de acum, întrajutor, pentru ca astfel să-i dea răgazul și liniscea necesară materială și morală pentru a putea da și mai mai mare atențiune dezvoltării părții metodice a învățământului, după ce prin funcționare regulată de un an greutățile începutului sunt învinse, personalul disciplinat, ear terenul preparat pentru o mănoasă continuare a lucrării, — deodată simte trebuința de a numi un alt delegat, prin ceea-ce impliciter se da celui instituit mai înainte un vot de neîncredere, care acesta nu știe cum să-l aducă în concordanță cu anunțările aprobătoare anterioare ale onoratalui comitet și ale adunării generale ale asociațiunii;

3. având în vedere că, — prin numirea altui delegat fără ca în conformitate cu cererea motivată a direcțiunii din vara trecută să fie făcut vre-o dispoziție pentru îngrijirea administrațiunii scoalei și a internatului prin vre o anumită persoană, a cărei instituire, în vederea multelor agende administrative și a numărului elevilor, față de cel din trecut, aproape duplicat, ar fi fost de urgentă necesitate, sarcina directorului actual întru nimic nu s'a ușurat, ci mai ales s'a îngreunat, deoarece pe lângă lucrurile de administrație, cari dânsului și unuia dintre învățători, care din considerare personală, de bună voie a luat asupra-și, în anul trecut, sarcina de administrator, îi răpesc aproape jumătate din timpul, care ar putea fi întrebuințat mai cu mare folos întru promovarea scopurilor școlare de o ordine mai înaltă, — i-se impun prin dispozițiile regulamentului intern, votat de comitet, și i-se vor impune prin eventualele dispozițiuni ale delegatului nou și grele sarcini;

4. având în vedere că, noul delegat, instituit probabil și în vederea introducerii „metodului celui mai nou” în predarea învățământului, în vîrteța poziției sale nu va face,

bună lege și încă și sărbătorile cele poruncite să le prăsnuiască, întru care totdeauna vor fi datori a slugi liturgia și în celelalte zile, așa să urmeze, precum s'au poruncit prin circulariu. Și așa făgăduindu-se toți spre aceasta ascultarea cu blagoslovenia arhierescă s'au dus la parochiile sale. S'au dat precum mai sus.

Gedeon Nichitici m. p.

Mihail Devai m. p., Ioan Popovicu m. p.,
protopopul neunit al Bêlgradului. parochul Boros-Bucerdei.

Cernovci m. p.,

(Va urma.)

* (Inundare.) În anul de față Nilul, din un binefăcător al Egiptenilor, a devenit spaima și teroarea tuturor locuitorilor din apropierea lui. Revarsarea lui a luat dimensiuni atât de mari, încât Egiptul superior în multe locuri nu este numai inundat, ci inecat cu desăvârșire. Până acum mai mult a suferit Egiptul de sus, decât părțile din apropierea deltei, unde Nilul este mai bine canalizat.

decât se dea înviațiuni generale pentru punerea mai pe deplin în aplicare a celui metod, rămânând ca, tot directorul și învățătorii să facă greul lucrului, ear pe de altă parte considerând că, acele înviațiuni, cari pot fi foarte bune, dar pot fi și nepractice și neesecutabile în împregiurări date, până să treacă în realizare prin intermedierea directorului, a învățătorilor și a personalului ajutător, pot se fie din diferite cauze zădărnice, ear întreaga responsabilitate tot asupra directorului se cadă; de unde urmează că în interesul scoalei ar fi, ca acela, care avântă vre-o idee de reorganizare, singur știe mai bine ce vrea și ce mijloace se folosescă pentru a o pune în aplicare, și el să aibă și răspunderea și satisfacțiunea reușitei;

5. având mai departe în vedere că, — prin dispozițiunea comitetului, cuprinsă în regulamentul intern, de a numi el și guvernantele, cari după părerea subsemnatului și după cuprinsul și spiritul §§ 9 și 16 din statutul de organizare aparțin personalului ajutător și prin urmare ar avea să fie instituții de direcțiune, — se îngreunează de nou poziția directorului, ori care ar fi el, și mai ales a celui actual, în care comitetul și-a pus toată încrederea până a fost să se treacă peste greutățile începutului, ear el nu și este conșciu se fie făcut până acum vre-o instituire periculoasă sau dăunoasă intereselor institutului, sau dacă cumva, fără intenție ar fi făcut vre-un astfel de lucru, având în vedere bunăvoința, ce o arătat în toată conducerea afacerilor și care nime nu i-o va putea contesta, ușor s'ar fi putut afla o modalitate mai blândă de a arangia lucrul de cum este cea adoptată de comitet și care nici în interesul unei dezvoltări salutare a lucrurilor, mai ales de internat, nu poate fi, căci;

6. având în vedere și împregiurarea, că prin amintita dispozițiune, mai ales dacă guvernantele vor mai avea și vre-un puternic sprijin particular în sau afară de comitet, direcțiunea scoalei și a internatului ușor s'ar putea vedea, la repetite ocașuni de nou ajunsă în fața casului caracteristic pentru situațiune, întâmplat aieva în decursul anului trecut școlastic, când adecă una din persoanele internatului, instituite de comitet, s'a espectorat chiar față cu servitorul că nu i pasă de director și de directoară, că nu ei au să-i poruncească, deoarece nu ei, ci comitetul o a instituit, — ceea-ce nu va contribui a susține ci mai ales a subsăpa autoritatea direcțiunii, a cărei susținere nestirbită în interesul cursului regulat al afacerilor școlare ar trebui cu scrupulositate observată;

7. primind în fine din unele observări auzite cu diferite ocașuni și mai ales din cele auzite în timpul din urmă și impresiunea că, la afacerile ce privesc scoala și internatul, păreri și propunerile direcțiunii, care dilnic are a face și mai aieva cunoașce trebuințele școlare, nu pot să țină cumpăna părerilor, provenite din partea altor persoane, care nu fac parte nici din comitetul Asociațiunii, nici din corpul didactic, nici altcum nu sunt mai competente a judeca în afacerile scoalei, — ceea-ce eară-și, după părerea subsemnatului, nu poate fi în favorul unei dezvoltări priincioase a afacerilor școlare în viitor;

subsemnatul, numit prin decisul onoratalui comitet de dto 25 August 1886 Nr. 303 delegat în afacerile școlare și director onorar, care cu plăcere a purtat până acum această sarcină, vădând că onoratul comitet, în loc de a-i satisface cererei sale, repetite, de al dispensa dela afacerile directoratului, sau dacă nu l'a dispensat, în loc să i-o fi ușurat, mai ales i-o a îngreunat, ba în formă destul de transparentă ia dat un vot de neîncredere, pe care nu l'a meritat; vădând prin dispozițiunile amintite, mărginită puțin de inițiativă și întreg directoratul redus la un oficiu de înregistrare, de încasare a tacselor, la un simplu organ, ce să îngrijească de procurarea de cărbuni, de lemne, de gaz etc., și la timp potrivit să servească de parafulger pentru certele și insultele, al căror obiect guvernantele vor avea plăcerea al face, fără a avea vre-o garanție, ca votul seu să fie luat în prima linie în considerare, sau că pentru insultele îndurate va afla, nu atât pentru sine, cât mai ales în interesul cauzei, ce servește, vre-o satisfacție și reparare; vădând, că în astfel de stare de lucruri, o petrecere mai departe a sa în oficiul de director al scoalei de fete ar fi nu numai incompatibilă cu demnitatea sa personală și cu poziția sa, ci și o cauză de continue iritațiuni, care sănătății numai priincioase nu-i pot fi, și în fine o lucrare zadarnică; drept aceea cu ziua de aji abdice de oficiul de director al scoalei și roagă pe onoratul comitet de urgență a numi timpul și persoana, căreia să se poată face predarea.

Al onoratalui comitet al „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.”

Sibiu, în 21 Septembrie n. 1887.

Cu deosebită stimă

Dr. D. P. Barcianu,
profesor seminarial.

II. Demisionarea dșoarei baronesa Elena Pop.

Prea onoratalui comitet al „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”
în Sibiu.

Prin prețuita d-voastre hârtie din 30 August 1886 ați binevoit a-mi oferi postul de directoară a internatului scoalei civile de fete.

Am stat la îndoială, dacă să primesc sau nu acest ofert onorific, fiindcă postul de directoară la noul institut era îm-

preunat cu o mare răspundere. După multe stăruințe din partea mai multor bărbați interesați pentru scoală, în sfârșit m'am hotărât a-l primi, presupunând — de sine se înțelege — că onorabilul comitet are toată încrederea în persoana mea.

În decursul anului școlar espirat mi am dat toată silința a coresponde misiunii mele, care era cu atât mai grea, cu cât institutul se află în înființare.

Din hotărârile comitetului, luate cu ocașunea pertractărilor raportului direcțiunii școlare, m'am convins, că dispozițiunile direcțiunii în anul espirat au aflat aprobarea, ba chiar lauda comitetului. Din această cauză nici n'am aflat de necesar a pune la sfârșitul anului școlar postul meu la dispozițiunea comitetului, precum ar fi trebuit să o fac.

Din hârtia onoratalui comitet ddo 16 Septembrie a. c. însă m'am convins, că onor. comitet a luat unele măsuri ce dovedesc o hotărâtă neîncredere în direcțiunea școlară, din care fac și eu parte. Vădând, că aceste măsuri au și provocat demisionarea dlui director onorar Dr. Barcianu, cu care am lucrat în cea mai bună conțelegere, mă văd și eu silită a-mi da demisiunea și a vă ruga să o primiți și să dispuneți cele de lipsă pentru a preda institutul în mâni mai încredute.

A onoratalui comitet cu deosebită stimă

Sibiu, la 27 Septembrie, 1887.

Elena bar. Pop m. p.

Epistola

dlui general Traian Doda adresată președintelui dietei prin care declară, că nu va participa la desbaterile dietali.

Onorate dle președinte!

Poporul român întocmai ca și celelalte popoare ale coroanei S-tului Stefan, a salutat cu bucurie și încredere restabilirea constituțiunii în Ungaria. Dar inteligența cu sentimente naționale a acestui popor curând a trebuit să se convingă, că speranțele ei privitoare la o viață liberă și constituțională au fost basate pe o amăgire. Politica statului a fost condusă tot cu mai mare hotărâre într'o direcțiune, care și până aci a fost foarte stricăcioasă intereselor naționale ale poporului român, ear în urmările sale amenință cu nimicirea vieții și dezvoltării naționale a poporului diromân n Ungaria. De altă parte puterea statului aplică formele constituționale astfel, că drepturile și garanțiile constituționale devin mijloace spre oprimarea măestrută a nisuințelor naționale basate pe lege, ale acestui popor.

În urma legilor existente și a practicei constituționale amintite, acest popor nu s'a putut bucura nici într'o dietă de reprezentanță corespunderătoare lui și însemnătății lui politice și acest raport din dietă în dietă a devenit tot mai rău. Intre astfel de împregiurări nici vorbă nu putea fi de o luptă serioasă, legală și constituțională spre realizarea aspirațiunilor naționale legale, ba încă în fața politicii agresive a statului și apărarea era imposibilă. Luând în considerare strivirea aceasta a poporului român produsă prin măestrutie, conferența națională din Sibiu încă în 1881 s'a simțit necesităta a-și trage seama cu această stare deprimătoare și a o exprima aceasta în forma pasivității politice a românilor ardeleni; românii din Ungaria propriă au fost siliți a se îndestuli în dieta ultimă cu doi, respective trei deputați naționali. — Modul întrebuințat de guvern în conducerea alegerilor de deputați dietali, cel puțin față cu poporul român, și-a ajuns culminațiunea cu ocașunea alegerilor trecute. Acum stăm în fața aceluia fapt important politic, că al doilea popor, care cu toată împărțirea măestrută a cercurilor electorale, totuși represintă în 70—75 cercuri maioritătea, dacă nu totalitatea populațiunii, la alegerile trecute numai într'un singur cerc s'a putut valida. Acesta e cercul Caransebeșului și eu am avut norocirea a fi ales acolo de deputat. În urma acestui raport anormal și eu me afl în într'o poziție anormală. Eu a-și fi în dietă singurul reprezentant național al întregului popor român și între 423 deputați singur numai eu a-și avea sarcina de a reprezenta și valida interesele naționale ale aproape 3 milioane cetățeni, interese, cari sunt greu vătămate și foarte serios amenințate. Aceasta sarcină ar întrece modestele mele puteri într'un așa grad, încât nici cu ideea acestei sarcini nu mă pot împăca. De altă parte ar fi o tradare față cu națiunea română, pentru care totdeauna sunt gata a muri, dacă a-și abdice de mandatul meu de deputat și prin aceasta a-și părăsi acest singur cerc al poporului român.

Între astfel de împregiurări mi pare rău că nu-mi pot trimite credenționalul, ci sunt silit a Te ruga respectuos, dle președinte, să ai bunăvoință a aduce la cunoșcința onoratei case, că eu nu voi lua parte la desbaterile dietei, nici nu voi abdice de mandatul meu de deputat.

„Făcând această declarațiune nu pot retăcă, că fie-care deputat maghiar cu sentimente naționale, în locul meu tot așa ar face.”

Dieta în afacerea aceasta, se înțelege, nu poate procedea decât conform acelei măsuri usitate până acum în alte constituțiuni, pe care legislațiunea, — cu privire la referințele nesănătoase ale vieții noastre de stat — a aflat de lipsă a o decreta în 1876, prin aceasta însă totodată însași dieta va dovedi înaintea lumii, că poporul român nu are loc în constituția maghiară, cel puțin nu pentru timpul de acum.

Primește Dle. președinte exprimarea deosebitei mele stime.

Traian Doda,
deputat ales al cercului Caransebeș.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Dle. Redactor! Ve rog să binevoiți a da loc în prețitul nostru diar „Telegraful Român” acestor câteva rânduri despre trista festivitate, ce a decurs cu ocaziunea îngropării Mariei Iosof n. Aldea din Galeș.

Un public numeros din toate comunele învecinate era îndesuit înaintea locuinței defunctei, când 11 preoți îmbrăcați în ornatele prescrise și un diacon, venise se săvârșească actul îngropăciunii.

Era sfâșietor de inimă a vedea pe părintele Ilie Iosof cu 3 minorenii în jurul unui cosciug, ce conținea cadavrul scumpei sale soții resp. mame. Și mai sfâșietor era când se scie, că el este preot; — și ce soarte dureroasă aștepta pe preotul văduv și pe copiii cei nefericiți! Cu aceasta ocaziune tristă a ținut o vorbire P. O. D. protopresbiter Dr. Nicolau Maier — bine lucrată — cum nici că se pută altminteră aștepta, — dar nu tot așa de bine predată.

După densusul a vorbit învățătorul din Seliște N. Mircea. Dl. Mircea a vorbit din inimă, și cuvântarea densusului a scaldat la mulți oameni ochii în lacrimi. Dl. Mircea vorbește bine, și ca învățător român nu putea lucra mai înțelepțesc, decât să vorbească despre chemarea mamei române și despre soarta tristă la care ajung fii fără mame, și numai bucura ne putem, când dascălii din Seliște se nisuesc a ține cont de progresul ce-l face lumea, și nu se sfiesc a emula cu șeful lor în cele bune.

Unii dintre nepretenii părintelui Iosof nici cu ocaziunea aceasta nu a putut să nu-și arete displăcerea lor, vedând că fruntașii cercului asistă în număr așa considerabil la actul îngropării.

Pecătoasa de ură nici la marginea mormântului nu înceată de a-și arăta colții sei veninoși! Și doamne, ce rău le stă astor soi de oameni, cari se bucură de răul deaproapelui lor. Cununi frumoase au depus pe cosciugul repositatei: Doamna Maria Maier, familia, și corpul învățătoresc din Seliște.

Defuncta a fost un model de soție, o mamă bună, și drept răsplătă pentru bunătatea inimii ei — a fost pompoasă îngropăciune ce i s'a făcut ca semn, că oamenii știu apretui binele și frumosul și după moarte.

Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată.

—n.—

Varietăți.

* Adunarea municipală a comitatului Albei-inferioare este convocată pe astăzi, și la ordinea zilei sunt 35 piese de pertractat. Între acestea vedem earăși aruncuri cum bunăoară 1% pentru fondul de pensiuine al amplotiaților comitatensii, 1% pentru fondul spitalului comitatensii; apoi de unde se ia încă 140 mii fl., ca să se zidească o casarmă în Abrud, 14 mii floreni ca să se rescumpere vama de peste Murăș, și facerea unui pod statornic, — tot lucruri la cari ear se vor angaja pungile românilor din comitat și cari doar i vor tređi, ca se desvoalte o activitate mai intensivă în acel comitat locuit în mare majoritate de români, și în care românii dau cele mai puține semne de viață.

* (Interesant.) Împăratul german Wilhelm I, odinioară rege al Prusiei ședând pe o bancă a promehadei din Carlsbad, vedu într-o zi un uncur venind cătră el, și acesta de tot negenat luă loc lângă el și fără a se mai interesa de cineva își fuma țigara liniștit.

— Cine i acela întrebă regele puțin supărat de purtarea aceluia.

— Sunt N. Odry, vicecomite unguresc.

— Frumos respunde regele oarecum năcăjit.

După o scurtă pauză întrebă Odry:

— Și cine ești D-ta?

— Regele Prusiei.

— Și asta-i frumos, observă vicecomitele continuând cu fumatul.

* (Archeologia.) În Rodna veche, cu ocaziunea punerii temelii unui edificiu comunal, s'a dat preste mai multe încăperi subpământene, cari se crede, că sunt din acel timp, de când Rodna era cetate săsească.

În Bucovina, aproape de satul Hlinica s'a descoperit acolo, unde tradițiunea poporală credea, că sunt comori ascunse, un castru, de 600 urme lung și de 200 lat. Cu această ocaziune s'a aflat și mai multe globuri de bronz, unele de peatră, și pământ ars. Aceste descoperiri au atras atențiunea celor competenți și pricepători de însemnătatea descoperiri, și pentru aceia scrutările se urmează cu un zel deosebit.

* (Nevasta împăratului Chinei.) — Nevasta împăratului Chinei a fost aleasă de mama împăratului în persoana unei copile din familia unui nobil din Mantochin, anume ducele Chao.

Împăratul Kuang-Hsi — succesiune de glorie — are acum șapte-spre-dece ani. — După obiceiurile chineze el n'are dreptul ca să-și aleagă după plac pe tovarășa vieții lui, aflând numai în ziua nunței dacă nevasta îi este pe plac.

Așa dar, dacă femeia ce a plăcut împărătesei nu place și împăratului, el poate să se consoleze cu altele.

De fapt, după legile chineze, nu poate să fie decât numai o împărăteasă, dar împăratul poate, ca și Solomon, să aibe mai multe femei secundare, de și nu în același număr ca al înțeleptului rege al Israelului.

Împărăteasa crede că patru femei sunt de ajuns fiului său în loc de trei sute.

Guvernatorii generali ai celor două provincii centrale guvernatul Kuang-Si și un membru al ministerului de finanțe — toți de sânge Mantschu — va da fie-care câte o fică harharemului imperial.

* (De ale servitorilor.) O damă bătrână rugată de un servitor pentru un present de anul nou, respunde:

— Iti dăruiesc tot, ce mi-ai furat în ăst an.

* (Esposițiune.) Consulul general belgian Georg Goldberger din Berlin a fost primit în audiență de regele belgian Leopold, precum și din partea ministrului președinte Bernaert. Obiectul convorbirii a fost participarea industriei germane față cu concurența cea mare internațională a industriei și științelor.

Atât regele belgian, cât și cabinetul său, a încredințat consulului general afacerea, însărcinându-l de a întreprinde totul, numai ca să dobândească din partea Germaniei o participare sigură și deamnă pentru Belgia. Nu de mult comitetul executiv s'a adresat camerilor de comerț germane, cu rugarea de a-l sprigini în formarea Comitetului de onoare în Germania. La rugarea comitetului și și oferă un număr mare de camere comerciale pentru de a numi o mulțime de persoane, distinse pe teren social și economic, cari pot figura în comitetul de onoare. Acele camere, cari stau în legătură cu comitetul sunt cele din Dresda, Shildesheim, Altenburg, München, Königsberg, Stolberg, Bielefeld, Metz, Mannheim, Ludvigshafen, Mainingen, Heidelberg și Oppeln. Organizarea comitetului de onoare e încredințată consulului general belgian Goldberger. Acest comitet va da la iveală participarea oficială a Germaniei.

Să vorbească, că guvernul frances va lua parte oficială la această dispută și va spesa un milion pentru promovarea afacerii. Atari încercări au silit pe conducătorii cauzei de a-și largi terenul prin arândarea a 6 hectare de pământ arător. Edificiile de lipsă s'a și proiectat și se va lucra chiar și noaptea la lumină electrică.

Congresul IV internațional, staționat în Carlsruhe al reuniunii Crucea roșie ș'a dat părerea între altele și asupra chemării comitetului executiv al concurenței, de a asemna premiul de onoare, decretat de Maiestatea Sa regina Germaniei, de 6000 mărci, acelor ce vor lua parte la dispută.

Dare de samă și mulțămintă publică.

Tinerimea studiosă din tractul protopresbiterial al Zandrului, întrunită în societate de diletanți, — după cum se anunțase deja în jurnalele noastre, — în 6/18 August, au dat sub conducerea dlui Petru Rimbașiu și a stimatei sale consorta Maria, — o reprezentațiune teatrală, a cărei venit curat se destinase: jumătate în favorul fondului elevilor morboși dela gimnasiul rom. gr. or. din Brad, eară cealaltă jumătate în favorul bibliotecii parochiale din tract.

Reprezentațiunea din cestiune, luându-se în considerare scurțimea timpului în care s'a pregătit precum și împregiurarea, că junimea tractuală a pășit pentru prima oară pe vastul și frumosul câmp, al „Paladei,” se poate dice, că a succed bine, și a satisfăcut pe deplin așteptărei publicului participante.

Pe lângă atari auspicii deci, junimea sus numită poate conta cu siguranță și în viitoriu, la spriginul moral și material al inteligenței din loc și jur.

Ca dovadă în privința aceasta îi poate servi împrejurarea că: deși timpul a fost foarte nefavorabil în ziua susnumită — cădând o ploaie torențială, care a durat până

cătră 7 oare postmeridiane, — publicul totuși a participat la reprezentațiune în număr destul de considerabil.

Venitul brut al acestei reprezentațiuni a fost 86 fl. 40 cr. v. a. și 1 # de 10 franci, din care detragându-se speșele în suma de 55 fl. 83 cr. v. a. rămâne un venit curat 30 fl. 57 cr. v. a. și 1 # de 10 franci, carea sumă s'a și distribuit, la locul menirii sale.

Dintre On. public participante au contribuit cu suprasolviri următorii:

Alesandru Danciu 1 # de 10 franci (cu totul); Dr. Georgiu Ilea 1 fl. 30 cr.; Vasiliu Dămian, 1 fl.; Corneliu Tobias 90 cr.; Ioan Perian 60 cr.; Balia Ödön 50 cr.; Nicolau Bedea 30 cr.; Ioan Câmpean 30 cr.; Georgiu Copos 30 cr.; Antoniu Pietsch 30 cr.; Vilmos Sándor 30 cr.; Kristyori István 30 cr.; Pataky Lános 30 cr. și Fr. Roșca 30 cr. v. a.

Primească atât On. DD. suprasolvenți cât și întreg publicul participante, cea mai călduroasă mulțămintă.

Brad, 26 Septembrie, 1887.

stimătoriu
Georgiu Părău,
prof. gimnas. cassariu.

„Români.”

de

Rudolf Bergner.

(Urmare.)

Să nu se peardă din vedere, că autorul vorbește de clasele culte, de oamenii ce cresc ani de zile în odaile strimte de școală, nu de poporul de rând, pe care traiul său țilnic îl silește, ca să-și desvoalte anume forța sa trupească, de regulă chiar în contul celei spirituale.

Apoi observațiunea aceasta este după cât scim noi pe cât de justă, pe atât de importantă și ea sună nu numai la adresa fraților noștri de dincolo, ea se potrivește tot atât de bine și asupra noastră.

„Mens sana in corpore sano”; asta trebuie să fie lozinea instrucțiunii noastre publice. Și spre acel scōp trebuie să se pună pondul cuvenit pe gimnastică. Căci un corp viguros e baza curagiului personal, chiar a tăriei de caracter, el numai a ridică poate încrederea personală, și astfel împedecă umilirea și dejosirea și lenevirea. Sau după cum a ăis nemuritorul Rousseau, trupul bolnav e despotul spiritului, el poruncește, pe când cel sănătos ascultă și se supune, lăsând spiritul în domnia ce i-se cuvine.

Ce privește populațiunea rurală, asupra ei în partea I ni se dau numai observațiuni sporadice la diferitele ocaziuni, când a venit autorul în contact cu ea. Un tablou mai sistematic și complet ni se dă numai la partea II sub titlul „Die Bevölkerung” (pg. 348—362).

„Românul” — dice dl Bergner — „este în genere ușor în mișcări (leicht beweglich), prietinos, darnic, moderat și evlavios.... „Bărbații claselor de jos... sunt cam lenevoși, în vreme ce femeile lor sunt foarte sîrguincioase și nici când fără lucru. Părerea „lui Franzos și Diefenbach, că țărana română este tractată ca sclavă a bărbatului, este falsă; femeia română poartă adese ori banii cei mai prețioși la grumađi, ea călăresce, în vremece bărbatul o pe-trece pe jos și dispoziția la regența de pantof și „domnire iese destul de des la iveală. Dar româ-nul are simț de ordine și disciplină, și dă „deci soldați buni și adese și un bun consoț.” (pg. 353.)

La alt loc (pg. 200) earăși admiră dl Bergner talentul și gustul firesc al românului întru producerea de diferite lucruri, utensilii și țirade de lemn, care pe lângă ceva școală s'ar pută potența până la o deplină artă.

Cu toate aceste nu întârzie a atrage atenția cercurilor conducătoare ale României asupra înoirilor de lipsă pe terenul agriculturii și silviculturii. Cu deosebire agricultura, dacă s'ar face numai cevași mai rațional și mai cu îngrijire ar aduce țăranelui și țării venite întreprinse, ear bucatele române, mulțămintă bogăției solului virginal, ar putea susține cu succes concurența cu America chiar.

Călătoria prin Moldova îi dă cele mai dese ocaziuni autorului de a vorbi asupra elementului nedeslipit de ideea țării românesce, asupra cestiunii deschisă a tuturor bărbatilor de stat din România, — asupra jidanilor.

(Va urma.)

Numeroase falsificări și imitațiuni ale pilurilor de Helveția de farmacistul R. Brandt's, cunoscute în general, ca cel mai plăcut și mai bun, ca cel mai eficace și pe lângă acestea nesticăcios mijloc de curățenie precum s'a constatat în timpul din urmă, aplicându-se chiar în câte o parte pedepse pentru vătămarea mărcii de fabrică. Să gășesc un număr întreg de vândători, cari mai înainte au procurat preparatură veritabilă, ear ađi prețurându-o pe aceea, caută să facă trecere fabricaturii lor proprii, sub numele acela. Publicul nu poate fi totdeauna destul de prevădător la procurarea pilurilor de Helveția. Să se observe deci, în totdeauna eticheta, care poartă o cruce albă și numele R. Brandt's pe câmpul roșu.

Nr. 411. [1709] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos înseminate ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare.

1. Crăciunești, cu salariu anual de 100 fl., quartir gratuit și 2 orgii de lemne.

2. Rovina, cu salariu anual de 120 fl., quartir gratuit și 2 orgii de lemne.

3. Seliște, cu salariu anual de 80 fl., quartir gratuit și 2 orgii de lemne.

4. Trestia, cu salariu anual de 80 fl., quartir gratuit și 2 orgii de lemne.

Cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral până la termenul sus indicat. Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 22 Septembrie, 1887.

Vasilii Dămian,
protopresbiter.

Nr. 333. [1710] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea stației învățătoresci din comuna Săsciori se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare.

Salariul învățătorului este de 200 fl., din cassa bisericeii, cortel în edificiul scoalei și lemne pentru foc.

Cei ce vor reflecta la numita stație învățătorescă au a-și subșterne suplicile instruite, în sensul legii, oficiului protopresbiteral subsemnat în termenul provădit, — se poftesc mai departe dela concurenți să scie tipicul și cântările bisericesci pentru a putea cânta în o strană duminică și sârbătoare, și să poată instrui 3 oare pe săptămână pe elevi în cântări.

Sebeș, în 26 Septembrie, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 316. [1711] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III a din comuna Răcățanu, se escrie în sensul ordinului Preaveneratului Consistoriu dno 17 Martiu 1887 Nr. 1136 B. pentru a doua oară concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Dela 115 familii câte o ferdela de bucate în grăunțe de familie computată ferdela cu 16 cupe vechi acestea dau fl. 115.—

2. Folosința casei parochiale, grădina și progadia fl. 30.—

3. Dela frunzările ce se dau din pederia bisericeii sinodul cu comitetul parochial asigură un venit de fl. 60.—

4. Venitele stolare regulate dau până fl. 42.90

5. La bobotează dela umblarea cu crucea dela 115 familii câte 2 cupe grâu, coaste și alte prinoase à 30 cr. de familie fac fl. 34.50

6. Dela părstase și alte daruri fl. 80.—

7. Dela cununa anului și dela paschi fl. 32.—

8. Dela eșirea cu lita la hotar și sântirea apei la zile anumite și usitate fl. 10.—

9. Dela molitvele, cari se cetesc în posturi fl. 12.—

Suma fl. 416.40

Cei ce doresc să ocupe aceasta parochie au să-și îndrepte petițiunile provădute cu documentele prescise în statutul organic și regulamentul pentru parochii subsemnatului oficiu protopresbiteral până la termenul sus arătat.

Sebeș, în 16 Septembrie, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Nr. 477. [1711] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa III a Muncel cu filia Fălcușa se escrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

I. În matera Muncel:

1. Porțiune canonică, constătoare din 3 jug. 1014° grădină, — 6 jug. 1299° agrii, — 11 jug. 1096° liveți și 544° pășune cu un venit anual de fl. 100.—

2. Câte o di de lucru cu palma dela 30 de căsi à 20 cr. fl. 6.—

3. Pentru molitvă la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela 30 căsi à 5 cr. fl. 1.50

4. Stolele usitate, și anume: a) un botez 30 cr. b) o cunună 2 fl.; c) o înmormântare mare 2 fl. 60 cr., una mică 60 cr.; d) sântirea apei mici 20 cr.; e) molitvă la Botezul și Învierea Domnului dela 30 căsi câte 10—10 cr. cari toate dau un venit anual de fl. 27.—

5. Pentru alte funcțiuni împreunate cu servițiul intern și estern bisericesc fl. 3.—

II. În filia Fălcușa:

1. Dela 50 de căsi câte o ferdela mare (à 20 cupe) cucuruz sfărmat à 1 fl. fl. 50.—

2. Dela fiecare casă câte done zile de lucru cu palma fl. 20.—

3. Pentru molitvă la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă à 5 cr. fl. 2.50

4. Stolele usitate, și anume: a) un botez 50 cr. b) o cunună 2 fl. — c) o înmormântare mare 2 fl. 80 cr., ear una mică 60 cr. — d) sântirea apei mici 30 cr. — e) molitvă la Botezul și Învierea Domnului câte 10-10 cr. dela fie-care casă, — cari toate dau un venit anual de fl. 34.—

5. Pentru alte funcțiuni împreunate cu servițiul intern și estern bisericesc fl. 6.—

Suma 250 fl.—

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și subșterne petițiunile concursuale instruite conform presciselor statutului organic și regulamentul pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Deș, 18 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al tractului greco-or. Deș în conșlegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 632. [1702] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învățătoresci la scoalele populare din:

a) Toplița română, cu salariu anual de 300 fl. v. a. solvibil în rate lunare decursive din lada comunală, quartir și lemnele trebuincioase de încălțit, și.

b) Mășterhaza, cu salariu anual de 300 fl. solvibil din repartițiune pe popor, quartir și lemne de încălțit, — se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au de a-și așterne petițiunile concursuale instruite conform legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral subscris în Idicel posta ultimă Maros-Vécs.

Aleșii vor avea a ține sub decursul s. liturgii cor cu școlarii în biserică.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului.

Galaction Șagău,
protopresbiter.

752 număr. 1887. [1706] 3—3

Arlejtési hirdetés.

A vezetésem alatt álló kir. javítóintézet épületeinek kibővítését, az igazságügyi magyar kir. miniszter úr Ó nagyméltósága f. hó 3-adjáról 30,635 sz. alatt kelt magas rendeletével 15,161 firt és 7 krnyi összeg erejéig engedélyezvén, ezen építési munkálatok fogantatására a f. évi október hó 31-én délelőtti 10 órákor irodámban tartandó nyilvános árlejtés után a legutányosabb ajánlattevőnek ki fog adatni.

Fölvívom tehát mindazokat, kik árlejtési óhajtanak, hogy szabályszerűen bélyegzett írásbeli zárt ajánlataikat a fent kitett időhatárig nyújtsák be, mert a később érkezett ajánlatok tekintetben nem vétetnek. Az ajánlattevő ajánlatához a fent kiténtetett összeg 10%-át tartozik készpénzben, avagy óvadékképes értékpapirokban bántapénzüll mellékelni. Az ajánlatban az ajánlati összeg számjegyekkel és betűkkel irandó ki; s az

is kiteendő, hogy árlejtő az árlejtés feltételeit ismeri s azoknak magát feltétlenül aláveti. Az árlejtési feltételek, ugyszintén az építésre vonatkozó műszaki iratok a hivatalos órákban irodámban tekinthetők meg.

A kir. javítóintézet igazgatóságától.
Kolozsvárott, 1887 október hó 10-én.Latzkovszky Lajos s. k.,
igazgató.**Picăturile lui St. Iacob.**

Se întrebuințează ca mijloc spre deplină și sigură lecuire contra tuturor suferințelor de stomach și de nervi, chiar și contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire ne-regulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob**, destilate conform receptului peregrinilor monăstirei Aetra din 22 de plante de cură radicală din orient, unde și ați fie-care se întrebuințează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuințarea picăturilor rezultat sigur.

Prețul: 60 cr., o sticlă mare 1 fl. 20 cr. v. a., pe lângă trimitere ori asigațiune. În toate farmaciile se află.

Deposit principal: M. Schultz, Hannover, Eschenstrasse 6. [1452] 20—26

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculoasă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumăni etc. prin

Ecshalatiune de gas (cu ajutoriul injețiunii rectale).

Necredutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeitul sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efeitul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescripțiile medicale prezente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuințări a ecshalatiunii de gas cu ajutoriul injețiunii rectale pere: tusea, frigurile, scuiparea, (flegma) și mirosul greu de sudoare Greutatea corpului se sporesce pe săptămână cu 1/2—1 kilogram. Pațiuntul se vindecă și și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o 1/2 de oară dela întrebuințarea ecshalatiunii de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebuințarea mai departe a curei nu se mai repeșesc atacurile.“ Chiar și coardele vocale distrucate și plumăna pe jumătate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de paciunți în ultimul stadiu al tuberculozei s'au mēntuit toți de tot prin mijlocirea injețiunii de gas.

Precum în cele mai mari spitaturi din lume, astfel și în **spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalatiunii de gas cea mai mare întrebuințare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalatiunii de gas (injețiunii-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebuințării pentru medici; și pentru întrebuințarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

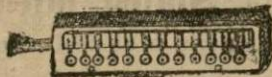
se poate primi pentru 8 fl. și 30 cr. pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu moleștează și nici nu strică. [1588] 28—50

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricațiune și mare magazin de instrumente cordale, pentru batere și suflare, numai de calitate escelentă.

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori-cine, tiner ori bătrân, îndată poate cânta. Prețul 2 fl.

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeituează iute, bine și efitin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloge mari, ilustrate cu circa 300 de ilustrațiuni la cerere se trimite gratis și franco. Pentru harmonica și harmonium Preț-curante separate cu ilustrațiuni.

[1582] 20 20